

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za drugo izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam poslati, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odprevidi. — Deležniki „Kotoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Korotška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Korotška cesta šte. 5, vuprejem narodno, inserate in reklamacije. — Za tuzemce se plačuje od enostopne poštarine za enkrat 15 vin, za dvakrat 25 vin, za večkratno oglaso primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede sjetraj. — Nezapreje reklamacije so poštarne proste.

Naši shodi.

Slovenska kmečka zveza hoče biti voditeljica spodnještajerskemu kmetu v hudem boju za njegove stanovsko-politične pravice. Zato išče stika s kmetom in hvata Bogu, ga tudi najde. Zaupanje do Slovenske kmečke zveze raste od dne do dne med slovenskim kmetom, vedno nove trume prihajajo pod njeno zastavo. Nasprotniki nas gledajo po strani, nas psujejo, hodijo s pasjim bičem nad nas, toda mi imamo mirno vest in gremo pogumno naprej. Ako bi se nas ne bali, ako bi jim ne bili nevarni, bi nas pustili na miru. Naši shodi so najboljši dokaz življenja v naši organizaciji in zaupanja med slovenskim kmečkim ljudstvom.

Shod v Ptujju.

Se nekoliko časa milosti je dobil dr. Ploj v svojem volilnem okraju! Njegovo postopanje, da je zapustil svoje tovariše od Slovenske kmečke zveze in se pridružil poslancem liberalne stranke, se hudo in ostro obsoja. Ta obsojda bi se na shodu dne 22. t. m. tudi glasno izrekla, toda uplivanje dr. Jurtela na naše kroge je pomagalo, da se je sodba odložila. Dr. Jurtela se boji, da bi se vsled nezaupnice poostriala nasprotstva med volilci za okrajni zastop, za kojega so volilni imeniki ravnokar razpoloženi, grozi tudi, da odloži vse narodno delo, če se ne zgodi njegova volja. Ne iz straha pred Jurtelo, ampak da nihče ne bo mogel reči, da je S. K. Z. zakrivila morebitni propad v okrajni zastop, se je S. K. Z. udala. Pribijemo, da prvaki vedno le pri nas zavirajo, liberalcem pa puste orosto pot!

Sicer pa je imela S. K. Z. še za ptujski okraj tudi drugo važno delo, namreč da izpopolni svojo organizacijo v ptujskem okraju. To se je na tem shodu tudi zgodilo! Predsedoval je shodu veleposestnik Mlakar, zapisnikarja sta bila Miha Brenčič ml. in župan Mešk. V krasnem govoru je razvil program S. K. Z. njen predsednik in državni poslanec Ivan Roškar. Poročilo o delovanju poslancev Slovenske kmečke zveze, njihovega pristopa v Slovenski klub, in o razmerju naše stranke do liberalno-narodne je podal državni poslanec dr. Korosec. Osvetlil je tudi „narodnostno“ delovanje Narodne stranke in majhno skrb Jugoslovanskega kluba za gospodarske zadeve. V tem klubu se nahajajo Ploj, Roblek, Ježovnik. Državni poslanec Pišek je prinesel pozdrave svojih kmečkih volilcev. G. Brenčič ml. predlaga zaupnico Slovenskemu klubu in poslancem S. K. Z., kar se z navdušenjem sprejme. Določijo se tudi zaupniki za ptujski okraj. Potem zaključil predsednik zborovanja.

Shod je bil veličasten. Množica navzočih kmetov je bila velika. Navdušenje za Kmečko zvezo je bilo splošno.

Shod pri Sv. Marjetki

Zadnje nedelje se je vršil na lepem Pernatovem domu pri Sv. Marjeti nad Slov. Bistrico shod S. K. Z. Poročat sta prišla državna poslanca Pišek in dr. Korosec. Predsedoval je shodu veleposestnik Mlakar. Poslanec Pišek je v obširnem govoru poročal o delovanju Slovenskega kluba in njegovih poslancev v državnem zboru. Vsi zborovalci so z zanimanjem sledili njegovim zanimivim izvajanjem in mu izrekli popolno zaupanje. Predsednik g. Mlakar je razlagal v poljudnih in prikupljivih besedah program S. K. Z. G. Novak je zanimivo razlagal osebno-dohodninski davek ter izrekel v tem oziru kmečke želje. Državni poslanec dr. Korosec je govoril o položaju v državnem zboru, o razmerju strank, o nagodbi, o jugoslovanskem ministru itd.

Shod se je vršil lepo in mirno ter naredil na zborovalce globok utis.

Sv. Lovrenc nad Mariborem.

Pri Sv. Lovrencu nad Mariboru je v nedeljo, dne 22. septembra bralno društvo priredilo veselico s poučnim in bodrilnim govorom. Govor je v imenu S. K. Z. imel g. profesor dr. Hohnjec. Navzoči so bili tudi vsi merodajni voditelji Narodne

stranke ob tej strani Pohorja od najbogatejšega do najubožnejšega in po primerni skali inteligenčnosti. Poslušali pa so z veliko pazljivostjo in tudi dosti mirno. Govornik je naglašal veliki pomen bralnih in sličnih društev v današnji dobi ter je dokazal, kolike važnosti je izobrazba in vsestranska omika, bodisi z demokratičnega, bodisi z narodnega in krščanskega stališča. Povdarjal je posebno, da med pravo znanostjo in resnicami naše sv. katoliške vere ni in ne more biti nobeno nasprotje, ter je svoje dokazovanje podprl z zgledi velikih mož, ki so bili učenjaki svetovnega slovesa in hkrati pobožni kristjani. Življenje in delovanje znanega nemškega filozofa Nietzscheja in nedavno umrlega velikega francoskega pisatelja in kritika Brūnetierja mu je dalo priliko, da je s praktičnimi zgledi dokazal velikanski vpliv branja slabih, oziroma dobrih knjig.

Na vspredu zabavnega večera je bila šalo-igra „Piskrovec“, ki so jo vrli mladeniči uprizorili v splošno zadovoljnost, in več pevskih točk, katere je tamošnji znani in lepo izvežban ženski zbor pod spretnim vodstvom č. g. Jeharta proizvel prav dobro ter tako zaslužil glasno pohvalo, ki mu je dotela nasproti iz kroga mnogobrojnega občinstva.

Deželni zbor štajerski.

Dne 19. septembra. Predloženi so med drugimi sledeči predlogi: Poslanca Roškarja za podporo vsled povodnji drizadetih posestnikov v okrajih Gornja Radgona in Ljutomer, poslanca Ploja za pogorelce v Mihovcih.

Dne 20. septembra. Poslanec Roškar je stavil predlog zaradi uravnave Pesnice. — Predložilo se je poročilo o poslovanju mestne občine Ptuj. Lansko leto je predlagal poslanec dr. Jurtela, da deželni odbor kot nadzorovalna oblast pregleda denarno poslovanje mesta Ptujja, ker se je govorilo, da se slabo gospodarji. Revidiralo se je od tega časa, kar vlada župan Ornig, to je od l. 1894. Vspeh preiskovanja je sledeči: L. 1894. je imelo mesto Ptuj 185.647 K 50 v dolga, koncem l. 1906. pa 1 milijon 460 tisoč 144 K 58 v. Torej se je, tekem županovanja Orniga povišal dolg za 1.274.497 K 8 v. Sicer je istočasno tudi primerno rastle nepremično premoženje občine, toda nekatera podjetja se niso izplačala, tako n. pr. parna mizarnica in parna pralnica. Tudi Mädchenheim je šel zadnje leto nazaj. Pri preiskavi se je dogovalo, da je mestna občina imela samo za stalne dolgove dovoljenje deželnega odbora, da pa za tekoča izposojila in za posojilo v svrhu zidanja novega rotovža ni imela dovoljenja. V blagajni se je našlo, da je občina zastavila dve hranilni knjižnici (prvo ubožnega zaklada glasečo se na 80.104 K 2 v, in drugo fonda za mestno bolnišnico glasečo se na 24.249 K 79 v) ptujski sparkasi za posojila, katera je rabila. Deželni odbor je naročil Ornigu, da ne sme brez dovoljenja deželnega odbora najemati posojil, in da mu ni dovoljen zastavljeni hranilne knjižnice ubožnega zaklada za občinske dolgove.

Dne 23. septembra. Mlada je žanes predložila postavo v varstvo tičev. — Poslanec dr. Jurtela je zastopal svoj predlog zaradi uravnave Pesnice v II. delu.

Dne 24. sept. Poslanec dr. Jurtela interpellira namestnika, ker ni stavbinski urad v Ptujju rešil neke prošnje za stavbo.

Politični ogled.

Za skupni klub med Slovenci in Hrvati se posebno trudi državni poslanec iz Istre g. Matko Mandič. Zadnje nedeljo dne 22. t. m. je imel shod v Riemanjih, na katerem je prišel tudi poročevalec „Slovenca“ g. Terseglav. Čeprav g. Terseglav zborovalcem ni storil niti pičice žalega, vendar so ga dejanski napadli ter ga hoteli ubiti. Njegov oče se je moral braniti z bičem, dve sorodnici g. Terseglava pa so liberalni tolovaji potegnili raz voz in eni pljuvali v lice ter jo sramotili z nagrišimi imeni. Konja so kamenjali, suvali v trebuh, ma bili v gobec in hoteli uzdo sneti. Poslanec Matko Mandič je stal kakih 40 korakov proč, toda

ni ganil z mezinem, da bi pomiril razjarjeno liberalno množico. V ustih pa ima mož vedno ljubezen do katoliških strank in želi z našimi poslanci sedeti v enem klubu. Poslanec Mandič je klubov sodrug Ploja, Robleka, Ježovnika. Sicer pa naš Roblek o surovostih svojih agitatorjev v volilni dobi lahko poje tudi prav dolgo in zanimivo pesem!

— Umesten sklep. Na shodu Kmečke zveze za ljubljansko okolico dne 22. t. m. se je sklenila med drugimi tudi sledeča rezolucija: Ker se je slovensko liberalno učiteljstvo izreklo za brezversko svobodno šolo, se naj vsi krajni šolski sveti pri nameščevanju učiteljev dobro pouče, ali so dotični člani liberalne ali krščanske zveze. Odločno se naj protivijo, da bi bil nastavljen učitelj ali učiteljica iz liberalne učiteljske zveze in naj zahtevajo, da se nameščajo samo krščanski učitelji in krščanske učiteljice.

— Na kmečkem shodu v Ausseju so se sprejeli naslednji sklepi: Da se vzdrži kmečki stan in v občno korist brani redno kmečko gospodarstvo, je treba nemudoma delati z vsemi sredstvi, da ostane kmetom toliko ljudi, kolikor jih potrebujejo za delo. Kot pripravna sredstva naj služijo: 1. Ljudska šola se naj na deželi tako uravna, da bodo otroci dobili veselje in ljubezen do poljedelstva, in da se bodo v ljudski šoli naučili za gospodarstvo potrebnih reči. 2. Treba je skrbeti, da se največ ko mogoče poslom omogoči, ustanoviti si svoj lastni dom. To se lahko zgodi, če se dovolijo postavne udobnosti za delavska stanovanja na deželi. 3. Za posestnike in za vse delavce na kmetih naj se takoj uvede zavarovanje za starost in obnemoglost. 4. Najprej ko mogoče se mora določiti, da se posestva pri sprejemanju od starišev cenijo le po čistem donesku. 5. Da ne zgube posestva vso vrednost, je treba kmečke pridelke varovati s primarno colnino. 6. Kmečko združništvo naj se odločno podpira. 7. Kmečkim delavcem naj se olajša službovanje pri vojaki. 8. Mladotnim ljudem naj ne bo dovoljeno iti v službo ali iz nje brez dovoljenja starišev ali varuhov.

— Avstro-ogrška nagodba. Nagodbena pogajanja so se prekinila. Kriv je tega ogrski minister Weckerle, oziroma nečuvna predrznost mažarske vlade. Baron Beck je zahteval, naj se zviša ogrski donesek k skupnim potrebščinam (kvota). Weckerle se je dolgo upiral tej pravični zahtevi, naposled pa privolil, toda zahteval je zato od avstrijske vlade nove ugodnosti Mažarom. Ne ve se, kaj je Weckerle zahteval, najbrž pripoznanje mažarske neodvisnosti, ali pa kake vojaške ugodnosti. Avstrijski ministrski predsednik noče skleniti nagodbe, ne da bi obenem uredil tudi kvotnega in bančnega vprašanja. Avstrija je gospodarsko in politično mnogo na boljšem kot pa Ogrska.

Mala politična naznanila.

Dne 17. septembra. V Petrogradu se vrši obravnava proti 151 osebam, med njimi 18 dekletom, ker so širili socialdemokratske spise med vojaštvom. — V političnih krogih se širi vest, da se po izvršitvi nagodbe z Ogrsko otvori v Avstriji delavsko ministrstvo, kateremu bo stal na čelu krščanskisocialni poslanec dr. Gessmann.

Dne 18. septembra. Načrt volilne preosnove za Ogrsko je baje že izdelan in se predloži parlamentu v novembru. Volilec je vsak možki, ki je 24 let star in zna brati in pisati. V posebnem odstavku, ki je pa še tajen, bodo določila, ki zagotavljajo Mažarom večino. — Nekaj japonski uradnik je proglasil kitajski otok Protas za japonsko posest. Ker leži ta otok ne daleč od Filipinov, je to zelo vznemirilo Zjedinjene države.

Dne 19. septembra. Na Dunaju se je otvoril mednarodni kongres proti jetiki. — Nekdanji češki minister rojak dr. Režek je nevarno zbolel. — Carjevo jacht „Standart“ so danes vzdignili raz skalo, na kateri je tičala.

Dne 20. septembra. Danes je bila predložena v nižjeavstrijskem deželnem zboru volilna preosnova. — Tudi v istrskem deželnem zboru je naznanil deželni glavar, da je volilna preosnova že izdelana. — Blizu Vehteje turško vojaško uničilo bolgarsko četo. — Združene države severoameriške se skušajo približati Rusiji, da bi jim bila zaveznica